

**Vejledning om udstedelse af
sønæringsbevis til navigatører
og maskinmestre i handels- og
fiskeskibe**

Vejledning om udstedelse af sønæringsbevis til navigatører og maskinmestre i handels- og fiskeskibe

Indholdsfortegnelse

1. Grundlag.....	4
2. Ansøgningskema	4
2.1. Dokumentation for fartstid.....	4
2.1.1. Søfartsbog.....	4
2.1.2. Fartstidserklæring	4
2.1.3. Fartstid for duale skibsofficersstuderende.....	5
2.1.4. Fartstid i Søværnet.....	5
2.1.5. Fartstid som lods.....	7
2.1.6. Fartstid på off-shore enheder (boreplatforme o.l.).....	7
2.2. Tidligere udstedte sønæringsbeviser.....	8
2.3. Gyldigt sundhedsbevis.....	8
2.4. Pasfoto og underskrift.....	9
2.5. Beviser for kvalifikationer som officer i tankskibe.....	9
2.5.1. Tankskibsbevis på orienteringsniveau	9
2.5.2. Tankskibsbevis på ledelsesniveau	9
2.6. Dokumentation for radiooperatørkvalifikationer	10
2.7. Uddannelsesbøger	10
2.7.1. Maskinmestre - Uddannelsesbøger for Juniormestre.....	10
2.7.2. Søværnet	11
2.7.3. Skibskok.....	11
2.8. Duelighedsbevis i motorpasning.....	11
3. Sønæringsbeviser efter gennemført uddannelse.....	11
3.1. Sønæringsbevis efter gennemført skibsofficersuddannelse	11

3.1.1.	Juniorofficerseksamen	11
3.1.2.	Seniorofficerseksamen (Skibsfører)	12
3.1.3.	Seniorofficerseksamen (maskinchef)	12
3.1.4.	Seniorofficerseksamen (skibschef)	12
3.2.	Sønæringsbevis efter gennemført skipper- eller skibsføreruddannelse	12
3.2.1.	Skibsførereksamen (professionsbachelor)	12
3.2.2.	Skibsførereksamen	12
3.2.3.	Sætteskippereksamen	12
3.2.4.	Fiskeskippereksamen af 1. grad	12
3.2.5.	Kystskippereksamen	12
3.2.6.	Fiskeskippereksamen af 3. grad	12
3.2.7.	Styrmandseksamen (for voksne erhvervsfiskere og skibsassistenter)	12
3.3.	Sønæringsbevis efter gennemført maskinmester- eller maskinistuddannelse	12
3.3.1.	Uddannelse i søsikkerhed, arbejdssikkerhed og brandbekæmpelse.	12
3.3.2.	Maskinmestereksamen (professionsbachelor med maritime valgfag)	13
3.3.3.	Maskinmestereksamen (professionsbachelor uden maritime valgfag)	13
3.3.4.	Maskinmestereksamen (tidligere uddannelsesplaner med maritime fag) bestået mindre end 5 år forud for udstedelse af første sønæringsbevis	13
3.3.5.	Maskinmestereksamen (tidligere uddannelsesplaner med maritime fag) bestået mere end 5 år forud for datoen for udstedelse af første sønæringsbevis	13
3.3.6.	Skibsmaskinisteksamen	14
3.3.7.	Maskinisteksamen bestået mere end 5 år forud for datoen for udstedelse af første sønæringsbevis	14
<p>Før maskintjenesten tiltrædes skal man have gennemført et kursus i søsikkerhed, arbejdssikkerhed/arbejds miljø, førstehjælpskursus samt kursus i brandbekæmpelse for skibsofficerer (STCW reglement VI/1 om ”basic training” jf. A-VI/1, paragraf 2</p>		
4.	Opretholde sønæringsbeviset	14
4.1.	Duale skibsofficerer	14

4.2. Navigatører	14
4.3. Maskinmestre	15
5. Generhvervelse af et sønæringsbevis	15
6. Hvis du har mistet et bevis.....	15
7. Ombytning af et STCW'78 bevis til et STCW'95 bevis af samme navn	15
7.1. Sønæringsbevis som radiooperatør i GMDSS.....	16
7.2. Radarsimulatkursus og ARPA-simulatkursus	16
7.3. Kursus i behandling af farligt gods.....	16
Bilag I: Vejledning vedrørende beregning af fartstid	16

1. Grundlag

De detaljerede betingelser, du skal opfylde, for at få udstedt et bestemt sønæringsbevis, fremgår af Søfartsstyrelsens gældende bekendtgørelse om kvalifikationskrav til søfarende og fiskere og om sønæringsbeviser (sønæringsbekendtgørelsen).

2. Ansøgningsskema

Du skal udfylde og indsende et ansøgningsskema til Søfartsstyrelsen for at få udstedt et sønæringsbevis. Ansøgningsskemaet – ”Ansøgning om sønæringsbevis og kvalifikationsbevis” - kan downloades på Søfartsstyrelsens hjemmeside www.soefartsstyrelsen.dk – klik her.

Sammen med ansøgningsskemaet skal du fremsende forskellig dokumentation. I denne vejledning kan du læse om de forskellige typer af dokumentation som fartstid, tidligere udstedte sønæringsbeviser, sundhedsbevis, pasfoto og bevis for kvalifikationer.

2.1. Dokumentation for fartstid

Fartstid kan dokumenteres f.eks. ved en søfartsbog, hyrekontrakter eller fartstidserklæringer.

Du kan finde en vejledning vedrørende beregning af fartstid i bilag I til denne vejledning.

2.1.1. Søfartsbog

Du skal fremsende en kopi af side 1 i søfartsbogen, samt siderne med fartstidsoplysninger.

2.1.2. Fartstidserklæring

Hvis du ikke kan dokumentere din fartstid ved en søfartsbog (f.eks. ved fartstid i færger), skal fartstiden dokumenteres ved anden gyldig dokumentation f.eks. ved en fartstidserklæring underskrevet af rederiet. Du kan downloade en fartstidserklæring på www.soefartsstyrelsen.dk - klik her

En fartstidserklæring skal som minimum altid indeholde de informationer, som fremgår af en søfartsbog. Det vil sige,

- påmønstringssted samt dato
- skibets type, navn, hjemsted og kendingsbogstaver, bruttotonnage samt fremdrivningseffekten i kW
- stilling
- afmønstringssted samt dato
- effektiv fartstid i alt angivet i måneder og dage
- fartsområde
- underskrift af rederiet eller skibsføreren

Fartstiden skal altid angives ved den ”effektive fartstid”, det vil sige. det tidsrum, hvor du har været tilknyttet et skib fratrukket ferie, fridage, afspadsering, sygdom, oplægning m.m.

Husk at du ikke kan skrive din egen fartstid, heller ikke i søfartsbogen eller på en fartstidserklæring. Hvis du er kaptajn (skibsfører) på dit eget skib, kan du i stedet bruge en revisorerklæring eller en fartstidserklæring underskrevet af rederiet eller den lokale fiskeriforening.

Fartstid i udenlandske skibe kan medregnes.

2.1.3. Fartstid for duale skibsofficersstuderende

Studerende, der er omfattet af bekendtgørelsen om skibsofficersuddannelsen, samt studerende der fortsætter skibsofficersuddannelsen i henhold til den oprindelige uddannelsesplan/modulstruktur, skal som minimum optjene 12 måneders effektiv fartstid fordelt på to praktikperioder i søgående handelsskibe¹ med en bruttotonnage på 500 eller derover, hvoraf de 6 måneder skal være erhvervet udenfor kystfart.

Det skal ved en af Søfartsstyrelsen godkendt uddannelsesbog være dokumenteret, at uddannelsen under fartstiden er gennemført med tilfredsstillende resultat.

Hovedparten af fartstiden skal foregå med størst mulig alsidighed på lastførende handelsskibe, og "Vagtholdsbeviset" skal erhverves i de første 6 måneder af søpraktikken.

Praktik til søs skal finde sted i et rederi, der er godkendt af Søfartsstyrelsen.

Med virkning fra august 2007 bortfalder kravet om fartstid som juniorofficer således, at studerende med bestået juniorofficerseksamen - men uden forudgående fartstid som juniorofficer – kan fortsætte direkte på seniorofficersuddannelsen. Dette gælder uanset, hvornår juniorofficers-uddannelsen er påbegyndt/afsluttet.

2.1.4. Fartstid i Søværnet

Søfartsstyrelsen og Søværnet har indgået en aftale om anerkendelse af søfartsuddannelser, herunder hvordan effektiv fartstid i Søværnets skibe skal medregnes, når du har taget din uddannelse i Søværnet og gerne vil have udstedt et sønæringsbevis gældende til civile skibe. Aftalen gælder for alle, som har påbegyndt uddannelse i Søværnet efter den 1. januar 2001. Du kan læse mere om aftalen ved at læse gældende sønæringsbekendtgørelse under afsnittet "Anerkendelse af uddannelse og fartstid fra Søværnet til tjeneste i handelsskibe".

Når du søger om et sønæringsbevis, skal du medsende dokumentation for din effektive fartstid fra Søværnet og i handelsskibe, eksamensbevis, uddannelsesbog samt gyldigt sundhedsbevis for søfarende og fiskere. Lægeundersøgelsen skal foretages ved en godkendt søfartslæge. Lægeundersøgelsen fra Søværnet godkendes ikke. Du kan læse mere under punkt 2.3 om gyldigt sundhedsbevis.

Du kan dokumentere din effektive fartstid fra Søværnet ved en søfartsbog eller ved en fartstidserklæring, der er underskrevet af Søværnet. Fartstidserklæringen skal indeholde de elementer, som er beskrevet under punkt 2.1.2 om fartstidserklæringer.

¹ Et søgående skib er et skib, der anvendes i fart uden for havne, søer eller lignede beskyttede farvande.

Den effektive fartstid i søværnets skibe medregnes i den krævede fartstid til dit første sønæringsbevis, hvis du i forbindelse med din praktik til søs i Søværnet har benyttet en uddannelsesbog, som er godkendt af Søfartsstyrelsen (se også punkt 2.7.2 om uddannelsesbøger i Søværnet). Det er endvidere en forudsætning, at de skibe, som du har sejlet på i Søværnet, er relevante med hensyn til skibsstørrelse, -type, -organisation og bemanning i forhold til det sønæringsbevis, som du søger om. F. eks kan du ikke optjene fartstid, på søværnets enheder THYRA og SVANEN, til opnåelse af et bevis som maskinmester eller navigatør.

Udstedelse af det første sønæringsbevis sker efter følgende retningslinjer:

- Bevis som styrmand af 3. eller 2. grad (STCW II/2)
Du skal minimum have i alt 12 måneders effektiv fartstid ved dækstjeneste i søværnets skibe og handelsskibe med en BT på eller over 500, heraf skal du have:
 - a. minimum 6 måneders effektiv fartstid ved dækstjeneste med uddannelsesbog i søgående handelsskibe med en BT på eller over 500 uden for kystfart før bevis kan udstedes.

- Bevis som styrmand af 4. grad (STCW II/3)
Du skal i alt minimum have:
 - a. 12 måneders effektiv fartstid ved dækstjeneste i handelsskibe med en BT på 20 eller derover, eller
 - b. 6 måneders effektiv fartstid ved dækstjeneste i handelsskibe med en BT på 20 eller derover og 6 måneders effektiv fartstid i Søværnets skibe, hvor fartstiden skal være dokumenteret i en uddannelsesbog.

- Bevis som vagthavende maskinmester (STCW III/1)
 - a. Du skal have minimum 6 måneders effektiv fartstid ved maskintjeneste med uddannelsesbog i søværnets skibe med en fremdrivningseffekt på 750 kW eller derover. Du behøver ikke have fartstid i handels- eller fiskeskibe, før bevis kan udstedes.

- Bevis som skibsmaskinist af 2. grad (STCW III/3) eller skibsmaskinmester af 2. grad (STCW III/2):
Du skal minimum have i alt 12 måneders effektiv fartstid ved maskintjeneste i Søværnets skibe, handelsskibe eller fiskeskibe med en fremdrivningseffekt på 750 kW eller derover, heraf skal du:
 - a. opfylde betingelserne for at få udstedt et sønæringsbevis som vagthavende maskinmester, og
 - b. have minimum 3 måneders effektiv fartstid i maskinen som vagthavende maskinmester eller overtallig maskinmester (junior mester) med uddannelsesbog i søgående handels- eller fiskeskibe med en fremdrivningseffekt på 750 kW eller derover.

Bevis som styrmand af 1. grad, bevis som sætteskipper, bevis som skibsfører, bevis som skibsmaskinist af 1. grad, bevis som skibsmaskinmester af 1. grad og bevis som skibsmaskinchef giver ret til tjeneste på ledelsesniveau i handelsskibe. Disse beviser bliver ikke udstedt alene på baggrund af fartstid i Søværnet.

Hvis du har påbegyndt din uddannelse i Søværnet før 1. januar 2001 vil Søfartsstyrelsen foretage en individuel vurdering af, hvordan du kan erhverve et sønæringsbevis gældende til civile skibe.

2.1.5. Fartstid som lods

Hvis du arbejder som fuldtidsansat lods ved Danpilot, skal du vedlægge din gyldige lodslicens samt en erklæring fra Danpilot, som dokumenterer din effektive fartstid, når du søger om at få fornyet dit sønæringsbevis. Erklæringen fra Danpilot skal indeholde oplysninger om omfang og art af lodsninger inden for de sidste 5 år.

Hvis du er deltidsansat lods ved Danpilot, tidligere lods eller lods ved andre lodserier (fx havnelodserier) vil din ansøgning om sønæringsbevis blive behandlet individuelt. Du skal dog altid vedlægge din lodslicens samt en erklæring fra din arbejdsgiver, som beskriver omfang og art af lodsninger inden for de sidste 5 år.

Det er ikke muligt at opgradere et sønæringsbevis alene på baggrund af fartstid som lods. Du kan udelukkende få fornyet et tilsvarende sønæringsbevis. Det betyder f. eks., at du ikke kan opgradere et sønæringsbevis som styrmand af 1. grad til et bevis som skibsfører alene på baggrund af fartstid som lods.

2.1.6. Fartstid på off-shore enheder (boreplatforme o.l.)

Hvis du gør tjeneste på en off-shore enhed, i en stilling, hvor der er krav om et sønæringsbevis, og ønsker at få fornyet dit sønæringsbevis, skal du medsende en erklæring fra din arbejdsgiver. Erklæringen skal indeholde oplysninger om, hvilken stilling du gør tjeneste i, og hvor lang tid du har været i den pågældende stilling. Hvis du gør tjeneste på en udenlandsk enhed vil det være en fordel at medsende en kopi af enhedens besætningsfastsættelse. Kopi af besætningsfastsættelsen er ikke nødvendig, hvis enheden er under dansk flag.

Hvis du søger om opgradering af dit sønæringsbevis alene på baggrund af fartstid i off-shore enheder, vil din ansøgning blive behandlet individuelt.

Navigatorer:

Hvis du gør tjeneste på en offshore enhed i en stilling, hvor der er krævet sønæringsbevis, kan tjenesten medregnes til opretholdelse af det krævede sønæringsbevis.

Tjeneste på off-shore enheder opgøres ikke på samme måde som ved optjening af effektiv fartstid på konventionelle skibe. Tjeneste på off-shore enheder kan højst medregnes som $\frac{1}{4}$ af den faktiske tjeneste. Med faktisk tjeneste menes en periode med fuldtidsansættelse. For eksempel vil 1 års fuldtidsansættelse udløse 3 måneders fartstid.

Tjeneste som barge engineer, hvor der er krav om sønæringsbevis som navigator, medtælles således højst med $\frac{1}{4}$ af den faktiske tjeneste som fartstid. Det betyder, at du f.eks. skal have haft en periode på sammenlagt 4 år med fuldtidsansættelse som barge engineer, indenfor de seneste 5 år, for at du kan opfylde fartstidskravet på minimum 12 måneders fartstid for at kunne få fornyet et sønæringsbevis som navigator. Endvidere skal du være opmærksom på, at der også vil blive stillet krav om, at du tager et ARPA

simulatorkursus for at få fornyet dit bevis som navigatør (skibsfører, sætteskipper, styrmand af 1. grad osv.).

Ved tjeneste som Tow Master, hvor der er krav om sønæringsbevis som navigatør, medtælles fartstiden ligeledes højst med $\frac{1}{4}$ af den faktiske tjeneste. I denne stilling vil der ikke blive stillet krav om et ARPA simulatorkursus for at få fornyet dit bevis som navigatør (skibsfører, sætteskipper, styrmand af 1. grad osv.).

Maskinmestre:

Hvis du gør tjeneste på en offshore enhed i en stilling, hvor der er krævet sønæringsbevis, kan tjenesten medregnes til opretholdelse af det krævede sønæringsbevis.

Tjeneste som Rig Engineer, hvor der er krav om sønæringsbevis som maskinmester, medtælles som fartstid til det sønæringsbevis, der er krævet i stillingen, men højst med $\frac{1}{2}$ af den faktiske tjeneste.

Øvrige stillinger:

For alle øvrige stillinger samt tjeneste i stillinger, hvor der ikke er krav om et sønæringsbevis, vil der blive foretaget en individuel sagsbehandling. Det er i disse tilfælde meget vigtigt, at der medsendes dokumentation på arbejdets/tjenestens indhold. Det kan f.eks. være en stillingsbeskrivelse eller lignende. Dokumentationen skal underskrives af arbejdsgiver, chef eller lignende person.

2.2. Tidligere udstedte sønæringsbeviser

Du skal ikke indsende dit tidligere udstedte sønæringsbevis til Søfartsstyrelsen, når du søger om et nyt bevis. Søfartsstyrelsen ugyldiggør automatisk beviset, når der udstedes et nyt. Du har pligt til at destruere det gamle bevis, når du modtager et nyt.

Der er dog enkelte situationer, hvor beviset ikke bliver ugyldiggjort, og hvor du derfor ikke skal destruere det. Det vil altid fremgå af Søfartsstyrelsens følgebrev, om du skal destruere dit gamle bevis. Hvis dit tidligere bevis giver rettigheder, som ikke dækkes af det nye bevis, bliver beviset ikke ugyldiggjort. Dette gælder eksempelvis et bevis som kystskipper ved udstedelse af et bevis som styrmand af 3. grad, fordi der er førerrettigheder knyttet til kystskipperbeviset og ikke til et bevis som styrmand af 3. grad.

2.3. Gyldigt sundhedsbevis

Dokumentation for opfyldelse af helbreds krav vil som hovedregel ikke være nødvendig. Dette skyldes, at den krævede lægeundersøgelse for søfarende bliver registreret i Søfartsstyrelsen, og det er da ikke nødvendigt at vedlægge sundhedsbeviset. Kun i de tilfælde, hvor du ansøger om nyt sønæringsbevis inden for de seneste 4 uger efter en lægeundersøgelse, kan det være nødvendigt at vedlægge sundhedsbevis, da Søfartsstyrelsen endnu ikke har modtaget oplysningerne fra lægen.

Hvis du har været til læge i udlandet herunder også Grønland og Færøerne, skal sundhedsbeviset eller den danske lægeattest (den danske eller engelske version) altid medsendes.

Ved udstedelse af sønæringsbevis som navigatør skal sundhedsbeviset være udstedt "uden begrænsning" med hensyn til udkigstjeneste.

2.4. Pasfoto og underskrift

Pasfotoet skal være vellignende og overholde de specifikationer med hensyn til format og størrelse (35 x 45 mm og uden hovedbeklædning og solbriller), som gælder ved udstedelse af pas. Det er vigtigt, at det limes på nøjagtigt som anvist på forsiden af ansøgningskemaet, da det sammen med underskriften under pasfotoet bliver automatisk overført ved skanning til sønæringsbeviset. En almindelig limstift vil være velegnet til formålet.

OBS! Billeder overført elektronisk eller digitalfotos, som er udskrevet på almindeligt papir, godkendes ikke.

2.5. Beviser for kvalifikationer som officer i tankskibe

Officerer og menige i tankskibe skal have et bevis for kvalifikationer til tjeneste i tankskibe. Beviserne eksisterer på to niveauer – et orienteringsniveau (STCW-konventionens reglement V/1, paragraf 1), som gælder for enhver tankskibstype, og et bevis på ledelsesniveau (STCW-konventionens reglement V/1, paragraf 2), som gælder for enten olie-, kemikalie- eller gastankskibe.

2.5.1. Tankskibsbevis på orienteringsniveau

Alle besætningsmedlemmer på et tankskib skal have gennemført et tankskibskursus på orienteringsniveau.

Dette bevis indarbejdes i dit sønæringsbevis som enten dual officer, navigatør eller maskinmester. Der vil komme til at stå "V/1, paragraf 1" på dit sønæringsbevis.

På beviser udstedt på grundlag af en juniorofficerseksamen, seniorofficerseksamen, skibsførereksamen eller en maskinmestereksamen indføres denne påtegning uden yderligere dokumentation.

Hvis du har taget en sætteskipperseksamen før december 1999 samt øvrige ikke nævnte eksamener, skal du medsende dokumentation på, at du har gennemført et tankskibskursus på orienteringsniveau for at der kommer til at stå "V/1, paragraph 1" på beviset.

Hvis du har et sønæringsbevis, som allerede er påtegnet med "V/1, paragraf 1", så har Søfartsstyrelsen registeret, at du har taget et tankskibskursus på orienteringsniveau. Du behøver derfor ikke at medsende yderligere dokumentation.

2.5.2. Tankskibsbevis på ledelsesniveau

Hvis du skal fungere i en stilling som skibsfører, overstyrmand, maskinchef, 1. maskinmester eller dual seniorofficer på et tankskib, skal du have et særskilt bevis svarende til den tankskibstype, du skal sejle på. Beviset udstedes i samme format som almindelige sønæringsbeviser, det vil sige med foto og udløbsdato.

Når beviset skal udstedes for første gang, skal du have et gyldigt sønæringsbevis som dual skibsofficer, navigatør eller maskinmester, og derudover have sejlet i en stilling som officer i minimum 3 måneder i den type tankskib, som du ønsker beviset udstedt til. Det vil sige, ønsker du f.eks. et bevis til et gastankskib, skal du have sejlet som officer i min. 3

måneder på et gastankskib. Derudover skal du have gennemført et godkendt specialkursus for den type tankskib, som du ønsker beviset udstedt til, inden for de seneste 5 år.

2.6. Dokumentation for radiooperatørkvalifikationer

Hvis du skal være radiooperatør på et handelsskib (last- og passagerskibe) eller på et fiskeskib, skal du have et gyldigt sønæringsbevis som radiooperatør i GMDSS (Global Maritime Distress Safety System).

En radiooperatør på et handels- eller fiskeskib, skal have et gyldigt sønæringsbevis som radiooperatør i GMDSS - ROC (Restricted Operator's Certificate) eller et gyldigt sønæringsbevis som radiooperatør i GMDSS - GOC (General Operator's Certificate). Beviserne skal have en udløbsdato og indeholde en "STCW-påtegning". Det vil sige, at der på beviset skal stå "regulation IV/2".

Et radiocertifikat til betjening af maritime MF-, HF- og VHF-radioanlæg (LRC) kan tillige anvendes i et fiskeskib. Beviset er ikke gyldigt i handelsskibe.

Hvis dit ROC-radiobevis ikke har en udløbsdato og ikke indeholder en STCW-påtegning ("regulation IV/2"), kan det ikke anvendes på et handelsskib. Disse beviser er udelukkende gyldige på fiskeskibe.

En navigatør som har bestået duelighedsprøven i sejlads for handelsskibe, kystskippereksamen, fiskeskippereksamen af 3. grad eller højere nautisk eksamen, og som inden for de seneste 5 år har bestået en radioprøve for udstedelse af henholdsvis ROC eller GOC, kan få udstedt et sønæringsbevis som radiooperatør i GMDSS.

2.7. Uddannelsesbøger

For at du kan få udstedt det første sønæringsbevis som navigatør (bevis som styrmand af 2. eller 3. grad), maskinmester (bevis som vagthavende maskinmester, skibsmaskinist af 2. grad eller skibsmaskinmester af 2. grad.) eller dual juniorofficer, kræves det, at du i forbindelse med din praktik til søs har benyttet en uddannelsesbog, som er godkendt af Søfartsstyrelsen.

Hvis fartstiden er krævet før optag på skolen, vil uddannelsesbogen være godkendt af den pågældende uddannelsesinstitution. Den skal derfor ikke kontrolleres af Søfartsstyrelsen, når du ansøger om et sønæringsbevis. Der findes dog enkelte undtagelser – se nedenstående afsnit 2.7.1 – 2.7.3.

I de tilfælde, hvor du skal indsende en godkendt uddannelsesbog, kan du i stedet vælge at indsende en bekræftelse fra skolen om, at uddannelsesbogen er godkendt.

2.7.1. Maskinmestre - Uddannelsesbøger for Juniormestre

Har du bestået en maskinmestereksamen uden, at du har været i praktik til søs dokumenteret ved en uddannelsesbog, og du senere gennemfører den krævede fartstid som juniormester, skal du indsende en udfyldt uddannelsesbog med skriftlige opgaver til Søfartsstyrelsen. Uddannelsesbogen skal godkendes af Søfartsstyrelsen for, at du kan få udstedt dit første sønæringsbevis.

2.7.2. Søværnet

Maskinmestre og navigatører (Officersaspiranter) skal indsende en godkendt udfyldt uddannelsesbog eller attesteret kopi af en godkendelsesattest udstedt af Søværnets Operative Kommando (SOK), for at kunne få udstedt et sønæringsbevis til handelsflåden. Kravet gælder alle, som har påbegyndt uddannelse i Søværnet efter den 1. januar 2001.

2.7.3. Skibskok

Hvis du er påbegyndt uddannelsen til skibskok efter den 15. februar 2005, skal du fremsende en godkendt udfyldt uddannelsesbog til Søfartsstyrelsen, når du søger om udstedelse af et bevis som skibskok.

Bevis for særlig kursus i søsikkerhed mv. for skibskokke eller uddannelsesbog kræves ikke, hvis du i stedet kan dokumentere kabystjeneste i 12 måneder i søgående skibe, og denne tjeneste er udført under eller efter uddannelsen til kok.

2.8. Duelighedsbevis i motorpasning

Duelighedsbevis i motorpasning bliver automatisk påført dit sønæringsbevis som navigatør, hvis du har bestået:

- en kystskippereksamen, sætteskippereksamen af 2. grad eller styrmandseksamen senere end 1. januar 1969
- en fiskeskippereksamen senere end 1. oktober 1975
- en vagtofficerseksamen senere end 1. december 1993
- en vagtofficerseksamen (med efterfølgende sætteskippereksamen)
- en sætteskippereksamen
- en skibsførereksamen
- junior- og seniorofficerseksamen

Er dette ikke opfyldt, sker påtegningen på sønæringsbeviset ikke automatisk. I dette tilfælde skal attest for bestået duelighedsprøve i motorpasning derfor fremsendes, når du ansøger om et sønæringsbevis.

3. Sønæringsbeviser efter gennemført uddannelse

Det er en forudsætning for udstedelse af sønæringsbeviser efter bestået eksamen, at vedkommende opfylder fartstidskravet for optagelse på de enkelte uddannelser. Dvs. personer, der er optaget på dispensation eller lignende kan ikke forvente, at få udstedt sønæringsbevis efter endt uddannelse uden supplerende fartstid.

Kravene til fartstid for udstedelse af sønæringsbevis findes i bekendtgørelsen om kvalifikationskrav til søfarende og fiskere og om sønæringsbeviser.

3.1. Sønæringsbevis efter gennemført skibsofficersuddannelse

3.1.1. Juniorofficerseksamen

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som dual skibsofficer (styrmand af 3. grad/STCW II/2 og vagthavende maskinmester/STCW III/1).

3.1.2. Seniorofficerseksamen (Skibsfører)

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som dual skibsofficer (styrmand af 2. grad/ STCW II/2 og vagthavende maskinmester/ STCW III/1).

3.1.3. Seniorofficerseksamen (maskinchef)

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som dual skibsofficer (skibsmaskinmester af 2. grad/STCW III/2 og styrmand af 3. grad/STCW II/2).

3.1.4. Seniorofficerseksamen (skibschef)

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som dual skibsofficer (skibsmaskinmester af 2. grad/STCW III/2 og styrmand af 2. grad/STCW II/2).

3.2. Søneringsbevis efter gennemført skipper- eller skibsføreruddannelse

3.2.1. Skibsførereksamen (professionsbachelor)

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 2. grad/STCW II/2.

3.2.2. Skibsførereksamen

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 2. grad/STCW II/2.

3.2.3. Sætteskippereksamen

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 3. grad/STCW II/2.

3.2.4. Fiskeskippereksamen af 1. grad

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 1. grad i fiskeskibe.

3.2.5. Kystskippereksamen

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 4. grad.

3.2.6. Fiskeskippereksamen af 3. grad

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 3. grad i fiskeskibe.

3.2.7. Styrmandseksamen (for voksne erhvervsfiskere og skibsassistenter)

Efter bestået eksamen kan der udstedes sønæringsbevis som styrmand af 3. grad/STCW II/2..

3.3. Søneringsbevis efter gennemført maskinmester- eller maskinistuddannelse

3.3.1. Uddannelse i søsikkerhed, arbejdssikkerhed og brandbekæmpelse.

Inden praktik – som maskinmesteraspirant eller juniorofficer – til søs påbegyndes, skal den studerende have gennemført relevant uddannelse i søsikkerhed, arbejdssikkerhed til søs og brandbekæmpelse (STCW reglement VI/1 om "basic training" jf. A-VI/1, paragraf 2).

3.3.2. Maskinmestereksamen (professionsbachelor med maritime valgfag)

Efter bestået maskinmestereksamen (med gennemført maritime valgfag – skibs- og driftsledelse samt maritim sikkerhed, sundhed og miljø) kan der udstedes sønæringsbevis som vagthavende maskinmester/STCW III/1, når vedkommende har gjort maskintjeneste (junior mester med uddannelsesbog) i 6 måneder i søgående handels- eller fiskeskibe med en fremdrivningseffekt 750 kW eller derover med uddannelsesbog. Maskintjenesten kan gennemføres såvel før som under og/eller efter uddannelsen til maskinmestereksamen.

Efter bestået maskinmestereksamen (med gennemført maritime valgfag – skibs- og driftsledelse samt maritim sikkerhed, sundhed og miljø) kan der udstedes sønæringsbevis som skibsmaskinmester af 2. grad/STCW III/2, når vedkommende har gjort maskintjeneste i 12 måneder i søgående handels- eller fiskeskibe med en fremdrivningseffekt på minimum 750 kW.

3.3.3. Maskinmestereksamen (professionsbachelor uden maritime valgfag)

Efter bestået maskinmestereksamen (uden maritime valgfag) kan der ikke udstedes sønæringsbevis før, vedkommende har gennemført de maritime valgfag - skibs- og driftsledelse samt maritim sikkerhed, sundhed og miljø - samt gjort maskintjeneste (junior mester med uddannelsesbog) i 6 måneder i søgående handels- eller fiskeskibe med en fremdrivningseffekt på minimum 750 kW.

Maskinmesteren skal henvende sig direkte på en maskinmesterskole for at gennemføre de maritime valgfag inklusive kurser i brandbekæmpelse for skibsofficerer samt søsikkerhedskursus. Der er dog ikke krav om, at de maritime valgfag skal udbydes i ét sammenhængende forløb på hvert semester, så derfor må de nærmere detaljer omkring gennemførelse af de maritime valgfag samt kursusforløbene aftales direkte med skolen.

Før tjenesten tiltrædes som junior mester, skal man som minimum have gennemført et kursus i søsikkerhed, arbejdssikkerhed/arbejds miljø, førstehjælpskursus samt kursus i brandbekæmpelse for skibsofficerer (STCW reglement VI/1 om "basic training" jf. A-VI/1, paragraf 2).

3.3.4. Maskinmestereksamen (tidligere uddannelsesplaner med maritime fag) bestået mindre end 5 år forud for udstedelse af første sønæringsbevis

Efter bestået maskinmestereksamen (med maritime fag) – bestået mindre end 5 år forud for udstedelse af første sønæringsbevis - kan der udstedes sønæringsbevis, når vedkommende har gjort maskintjeneste (junior mester med uddannelsesbog) i 6 måneder i søgående handels- eller fiskeskibe med en fremdrivningseffekt på minimum 750 kW.

3.3.5. Maskinmestereksamen (tidligere uddannelsesplaner med maritime fag) bestået mere end 5 år forud for datoen for udstedelse af første sønæringsbevis

Efter bestået maskinmestereksamen (med maritime fag) – bestået mere end 5 år forud for udstedelse af første sønæringsbevis - kan der udstedes sønæringsbevis, når vedkommende har gjort maskintjeneste (junior mester med uddannelsesbog) i 6 måneder i søgående handels- eller fiskeskibe med en fremdrivningseffekt på minimum 750 kW og efterfølgende er godkendt gennem et afsluttende operationelt interview på en maskinmesterskole.

Før tjenesten tiltrædes som junior mester skal man have gennemført et kursus i søsikkerhed, arbejdssikkerhed/arbejds miljø, førstehjælpskursus samt kursus i

brandbekæmpelse for skibsofficerer (STCW reglement VI/1 om "basic training" jf. A-VI/1, paragraf 2).

3.3.6. Skibsmaskinisteksamen

Efter bestået maskinisteksamen – bestået mindre end 5 år forud for udstedelse af første sønæringsbevis - kan der udstedes sønæringsbevis som vagthavende maskinmester/STCW III/1, når vedkommende har gjort maskintjeneste med uddannelsesbog i 6 måneder i søgående handels- eller fiskeskibe med en fremdrivningseffekt på minimum 750 kW.

3.3.7. Maskinisteksamen bestået mere end 5 år forud for datoen for udstedelse af første sønæringsbevis

Efter bestået maskinisteksamen – bestået mere end 5 år forud for udstedelse af første sønæringsbevis - kan der udstedes sønæringsbevis, når vedkommende har gjort maskintjeneste med uddannelsesbog i 6 måneder i søgående handels- eller fiskeskibe med en fremdrivningseffekt på minimum 750 kW og efterfølgende er godkendt gennem et afsluttende operationelt interview på en maskinmesterskole.

Før maskintjenesten tiltrædes skal man have gennemført et kursus i søsikkerhed, arbejdssikkerhed/arbejds miljø, førstehjælpkursus samt kursus i brandbekæmpelse for skibsofficerer (STCW reglement VI/1 om "basic training" jf. A-VI/1, paragraf 2

4. Opretholde sønæringsbeviset

4.1. Duale skibsofficerer

For at erhverve og efterfølgende opretholde sønæringsbevis som dual skibsofficer kræves, at vedkommende har indgået i besætningen som dual skibsofficer, og at man dermed opfylder betingelserne for udstedelse af sønæringsbevis som både navigatør og maskinofficer.

Hvis man sejler i en stilling som navigatør eller maskinofficer, hvor der ikke er krævet duale beviser, vil man ikke kunne opretholde et sønæringsbevis som dual skibsofficer.

4.2. Navigatører

For at opretholde et sønæringsbevis som navigatør, skal man have gjort tjeneste som navigatør i et søgående handelsskib.

- For personer med sønæringsbevis som sætteskipper gælder endvidere, at tjenesten skal gennemføres i en stilling, hvor der som minimum er krævet, at vedkommende har sønæringsbevis som styrmand af 3. grad.
- For personer med sønæringsbevis som styrmand af 1., 2. og 3. grad gælder endvidere, at tjenesten skal gennemføres i en stilling, hvor der som minimum er krævet, at vedkommende har sønæringsbevis som vagthavende styrmand
- For personer med sønæringsbevis som skibsfører gælder yderligere, at tjenesten skal foregå i skibe med en bruttotonnage på 500 eller derover eller i en stilling, hvor der er krævet, at vedkommende har sønæringsbevis som skibsfører, sætteskipper, styrmand af 1., 2. eller 3. grad.
- For personer med sønæringsbevis som kystskipper eller styrmand af 4. grad gælder endvidere, at tjenesten skal gennemføres i en stilling, hvor der som

minimum er krævet, at vedkommende har sønæringsbevis som bedstemand gældende for handelsskibe. Endvidere skal tjenesten foregå i søgående handelsskibe med en bruttotonnage på 20 eller derover, eller i en stilling, hvor der er krævet, at vedkommende har sønæringsbevis som kystskipper.

Øvrige betingelser for udstedelse og opretholdelse af sønæringsbevis som navigatør er som angivet i bekendtgørelse om kvalifikationskrav til søfarende og fiskere og om sønæringsbeviser.

4.3. Maskinmestre

En juniormaskinmester² kan ikke indgå i besætningen i en foreskrevet stilling som enemaskinmester eller maskinmester uanset skibets fremdrivningseffekt.

Man kan opretholde sit bevis som vagthavende maskinmester, skibsmaskinist af 1. eller 2. grad eller skibsmaskinmester af 2. grad på et skib med en fremdrivningseffekt på 750 kW eller derover i en stilling, hvor der minimum kræves bevis som vagthavende maskinmester.

Man kan opretholde sit bevis som skibsmaskinmester af 1. grad ved at gøre tjeneste på et skib med en fremdrivningseffekt på 750 kW eller derover i en stilling, hvor der kræves minimum bevis som vagthavende maskinmester.

Man kan opretholde sit bevis som skibsmaskinchef på et skib med en fremdrivningseffekt på 750 kW eller derover i en stilling, hvor der som minimum kræves bevis som skibsmaskinmester af 2. grad.

Beviset som skibsmaskinchef kan endvidere opretholdes, hvis man sejler i en stilling, hvor der kræves bevis som skibsmaskinist af 1. grad og samtidig vedligeholder almindelig praktisk kendskab til betjening, drift og vedligehold af stærkstrømstekniske anlæg samt damp- og køleanlæg. Hvis man ikke har vedligeholdt disse kvalifikationer, vil der i stedet blive udstedt et bevis som skibsmaskinmester af 1. grad.

5. Generhvervelse af et sønæringsbevis

For generhvervelse (fornyelse) af sønæringsbeviser som er udløbet, henvises til bekendtgørelse om kvalifikationskrav til søfarende og fiskere og om sønæringsbeviser og Søfartsstyrelsens vejledninger om prøver for fornyelse af sønæringsrettigheder.

6. Hvis du har mistet et bevis

Hvis du har mistet et bevis, eller det er ødelagt i en sådan grad, at dets indhold ikke kan læses, kan du få udstedt et nyt bevis. Du skal ud over ansøgningsskemaet også udfylde en særlig "Tro- og love-erklæring", da det normalt er et krav for genudstedelse af et bevis, at det oprindelige bevis sendes tilbage. Denne erklæring samt ansøgningsskemaet kan downloades på www.soefartsstyrelsen.dk – klik her

7. Ombytning af et STCW'78 bevis til et STCW'95 bevis af samme navn

Efter 1. februar 2002 skal du for at sejle på et handelsskib som navigatør, maskinmester eller som radiooperatør i en stilling, hvor sønæringsbevis er krævet, være i besiddelse af

² Juniormaskinmester er en person, der har bestået maskinmesteruddannelsen, og som endnu ikke har erhvervet nok sejltilid til, at der kan udstedes et sønæringsbevis som vagthavende maskinmester.

et bevis med påtegning efter STCW-konventionen, som blev revideret i 1995 – et såkaldt STCW'95 bevis.

En sådan ombytning sker efter ovenstående retningslinjer, men nedenstående forhold skal tages i betragtning.

7.1. Sønæringsbevis som radiooperatør i GMDSS

For at få udstedt et STCW'95 bevis som navigatør er det et krav, at du som minimum har et sønæringsbevis som radiooperatør i GMDSS - ROC (Restricted Operator's Certificate).

Du skal derfor, hvis du ansøger om et sønæringsbevis som navigatør, vedlægge dokumentation for, at du som minimum har et ROC-bevis. Du må derfor gerne vedlægge et sønæringsbevis som radiooperatør i GMDSS – GOC (General Operator's Certificate) eller et radiocertifikat til betjening af maritime MF-, HF- og VHF-radioanlæg (LRC), idet disse også opfylder betingelserne.

7.2. Radarsimulatorekursus og ARPA-simulatorekursus

For ombytning af et STCW'78 bevis som navigatør er det et krav, at du har gennemført et radarsimulatorekursus og et ARPA-simulatorekursus, hvis du har et sønæringsbevis udstedt på baggrund af én af følgende eksamener:

- en skibsførereksamen bestået i 1983 eller tidligere
- en sætteskippereksamen bestået tidligere end oktober 1991
- en styrmandseksamen (uden efterfølgende skibsførereksamen)

Hvis du har bestået en skibsførereksamen, kræver det dog kun et ARPA-simulatorekursus.

Kravet om ARPA-simulatorekursus bortfalder desuden, hvis du ønsker, at beviset ikke skal være gældende på skibe udstyret med ARPA.

7.3. Kursus i behandling af farligt gods

Det er endvidere et krav for ombytning af et STCW'78 bevis som navigatør, at du har gennemført et kursus i behandling af farligt gods, hvis du skal have ombyttet et af følgende beviser:

- Bevis som sætteskipper på grundlag af sætteskippereksamen bestået tidligere end oktober 1991
- Bevis som styrmand af 2. grad på grundlag af styrmandseksamen (uden skibsførereksamen)
- Bevis som skibsfører af 2. grad.

Bilag I: Vejledning vedrørende beregning af fartstid

På givne foranledning skal det herved præciseres, hvorledes den effektive fartstid skal beregnes. Den effektive fartstid er tidsrummet, den søfarende har været tilknyttet et skib fratrukket for ferie, fridage, afspadsering, sygdom, oplægning m.m..

Ved uafbrudt tjeneste om bord i et skib beregnes den effektive fartstid selvsagt ved at beregne det samlede antal måneder og dage, som den søfarende har gjort tjeneste om bord. Beregningen vil lettest kunne forklares ved et par eksempler:

Eksempel 1: Tjeneste fra 12. april til den 3. august.

12. april til 11. juli =	3 mdr. 00 dage
12. juli til 31. juli =	0 mdr. 20 dage
1. august til 3. august =	0 mdr. 03 dage
Effektiv fartstid =	3 mdr. 23 dage

Eksempel 2: Tjeneste fra 30. december til 22. marts.

30. december til 28. februar =	2 mdr. 00 dage
1. marts til 22. marts =	0 mdr. 22 dage
Effektiv fartstid =	2 mdr. 22 dage

Ved tjeneste om bord i skibe, hvor der arbejdes i holddrift, som det f. eks. ofte er tilfældet om bord i passagerskibe, kan søfartsbogen eller besætningsskemaet ikke umiddelbart anvendes til beregning af fartstid. Er der ikke udfærdiget et særligt fartstidsbevis fratrækkes 50 % fra ansættelsesperioden.

Principperne for udfærdigelse af fartstidsbeviser vil også lettest kunne illustreres ved eksempler:

Eksempel 3: Ansættelsesperiode 1 måned, tørn 2 til 1:

Tjeneste i 20 dage =	20 dage
Frihed i 10 dage =	0 dage
Effektiv fartstid =	20 dage

Eksempel 4: Tørn dag, nat, hvil fri, fri.:

Dag 1: Dagvagt kl. 07.00 – kl. 19.00 =	1 dag
Dag 2: Aftenvagt kl. 19.00 – kl. 24.00 =	1 dag
Dag 3: Nattevagt kl. 24.00 – kl. 07.00 =	1 dag
Dag 4 og 5: Fri	0 dag
Effektiv fartstid	3 dage

Ved opgørelse af fartstid fra sejlads i nogle af søværnets skibe bør man være opmærksom på, at skibene i længere perioder kan have været delvis oplagte. I sådanne tilfælde skal der udfærdiges en dokumentation, hvoraf den effektive fartstid fremgår.